

DALAJLAMOVA KOČKA

PROBUĎ
V SOBĚ
KOTĚ

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA

KOČKA

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA

KOČKA

PROBUĎ V SOBĚ KOTĚ

Dalajlamova kočka Probud' v sobě kotě

David Michie

Z anglického originálu *Awaken The Kitten Within*
přeložila Petra Vlčková

Jazyková korektura Vlastimil Lapáček

Produkce préteritum s.r.o.

Návrh obálky Sue Campbell Book Design

Grafická úprava a sazba tištěné knihy Art D, www.art-d.com

Elektronické formáty připravil KOSMAS, www.kosmas.cz

Vydalo nakladatelství Synergie Publishing SE

www.synergiepublishing.com

Elektronické vydání první.

Copyright © Mosaic Reputation Management (Pty) Ltd 2021

Translation Copyright © 2022 Synergie Publishing SE

Original English language edition published by Conch Books.

Arranged via Licensor's Agent: DropCap Inc.

All Rights reserved.

ISBN 978-80-7370-623-4

VĚNOVÁNÍ A POCTA

*S opravdovou vděčností mým vzácným guruům:
Lesi Sheehymu, neobyčejnému zdroji inspirace a moudrosti,
Geše áčárjovi Thubtenu Lodenovi, jedinečnému mistrovi
a ztělesnění dharmy,
a zasepu tulku Rinpočemu, vzácnému vadžra áčárjovi a jogínovi.*

*Guru je Buddha, guru je dharmu, guru je sangha,
guru je zdrojem veškerého štěstí.
Před všemi guruy se skláním, obětuji jim
a jejich ochranu vyhledávám.*

*Kéž tato kniha přináší příliv inspirace od mých guruů
k srdcím a myslím nespočtu živých bytostí.*

*Kéž jsou všechny bytosti šťastné a jejich štěstí má pravé příčiny.
Kéž se všechny bytosti vymaní z utrpení a z jeho skutečných příčin.
Kéž se žádná bytost neodloučí od štěstí, jež je prosto utrpení,
od veliké radosti nirvány osvobození.
A kéž všechny bytosti spočívají v míru a setrvávají ve vyrovnanosti,
s myslí osvobozenou od připoutanosti i odporu, a zároveň prostou
lhostejnosti a netečnosti.*

*Sova a Micka na moře vyjely hned
s lodí hráškově zelenou.
S sebou si vzaly med
a hromadu peněz, co měly předem sbalenou.*

EDWARD LEAR, BÁSNÍK

*Náš obraz světa je a vždy bude výtvořem naší vlastní mysli,
takže nelze dokázat, že existuje i mimo ni.*

ERWIN SCHRÖDINGER, FYZIK

PROLOG

Monzunové období, milí čtenáři, nepatří k mým oblíbeným částem roku. Odvážít se ven do mokrého povětří je pro kočku s tak honosným a zároveň nasákavým kožichem, jako mám já, a navíc pajdavým krokem, velmi riskantní a nebezpečné. Proto také trávím nekonečné deště a mlhavé dny uvězněná doma a nikam nevycházím. Nemám na výběr, den za dnem sedávám na okením parapetu v prvním patře v pokoji Jeho Svatosti, a jsem ochuzena dokonce i o obvyklý pozoruhodný výhled z okna. Nádvoří namgjalského kláštera se během monzunů nehemží mnichy v tmavě červených sutánách ani okouzlenými turisty, kteří doufají, že se mezi nimi může zčistajasna objevit Jeho Svatost dalajlama. Celé nádvoří je šedivé a naprosto nezajímavé, asi tak jako prázdná pánev od včerejší večere.

Když se tedy onoho rána ozvalo známé zaklepání na dveře a objevil se Tenzin, vzhlédla jsem k němu

s obzvláštním zájmem. Tenzin, poradce Jeho Svatosti v diplomatických záležitostech, byl zdvořilý a přesný jako vždy, když měl schůzku s dalajlamou. Oba muži krátce pohlédli na hodiny. Do místnosti tiše a nenápadně proklouzlo několik noviců a rychle stírali prach z rostlin v květináčích a naklepávali polštáře, což byla obvyklá předehra každé významné návštěvy. Natáhla jsem slastně napřed obě přední packy, potom zbývající dvě zadní, a při tom si krásně protáhla celý hřbet, s radostnou vyhlídkou, že někdo přichází zaplašit monzunuovou nudu.

Jenomže kdo?

Být Kočkou Jeho Svatosti obnáší mimo jiné být vystavena prakticky neustálému proudu celebrit, jejichž cesty míří do Himálaje, a zejména do této konkrétní místnosti. Dveře si tu podávají prezidenti a hvězdy populární hudby, filozofové a vědci. Pro svou návštěvu uvádějí spoustu nejrůznějších důvodů, ale vy i já víme, jaký je jejich skutečný důvod, vidíte?

Především sem jezdí proto, aby *zažili ten pocit*, jaký ve všech vyvolává dalajlamova přítomnost. Laskavé energetické pole, ve kterém se ocitají všichni v jeho blízkosti. Díky němu si přirozeně a bez jakéhokoliv zjevného úsilí uvědomují, že ať už se v našem životě a v okolním světě děje cokoliv, pod povrchem je všechno v pořádku.

V posledních letech existuje ještě jeden významný důvod, proč se bystřejší návštěvníci všemožně snaží zajistit si osobní audienci u dalajlamy. Možná by vám to

ode mne mohlo připadat jako nestoudné vychloubání – ale falešná skromnost je mi zkrátka cizí. Jistě i vám, vidíte, milí čtenáři?! Rozhodně bych nerada, abyste mne jakkoliv spojovali s tak hluboce nepřítazlivou vlastností. Tak tedy, ten závažný důvod, proč se sem sjíždějí lidé z celého světa, je, aby se osobně přesvědčili, jestli je to pravda. Skutečně má dalajlama „kočku“? A abych nezůstala jen u tak obecného a zavádějícího označení: existuje skutečně Kočka Jeho Svatosti? Tedy Jeska, Její Svatost Kočka? Je to jen okouzlující mýtus, nebo oslnivá, modrooká realita? Bylo to šedé nezřetelné zatetelení, které spatřili během dalajlamovy přednášky vysílané přes Zoom, opravdu mávnutí chundelatého ocasu patřícího legendární kočce? Nebo to bylo jen šálení, jen světelný přelud, jehož skrytý zdroj zůstane navždy tajemstvím?

Když se onoho pochmurného rána v bráně namgjalského kláštera z mlhy vynořily dva světelné kužely, známka přijíždějícího vozu, upírala jsem k nim pozorně zrak, byť nebylo nic moc vidět. Jen podle světel jsem sledovala, jak se auto pomalu přibližuje. Hučení motoru zesilovalo, až se vůz zastavil. Ticho, a vzápětí otevírání a zavírání dveří. Uplynulo několik málo minut, načež Tenzin uváděl do našeho pokoje novou návštěvnici.

Jak správně předpokládáte, jsem nanejvýš diskrétní kočka a rozhodně nemůžu prozrazovat totožnost velevážených hostů Jeho Svatosti. V tomto konkrétním

případě však pro vás možná bude důležitá informace, že dotyčná osoba je světově proslulou zpěvačkou populární hudby. Jednou z těch, jejíž umělecké jméno, pod kterým vystupuje, není její pravé jméno, ale pseudonym. A vlastně to ani není žádné jméno, spíš něco jako titul – jako kdyby si vzala britského lorda...

Toto je pouze taková nenápadná a zcela diskrétní nápověda, kterou s vámi mohu směle sdílet. A pak bych možná ještě mohla zmínit, že její fanoušci si říkají Little Monsters. A že byla zřejmě výbornou hráčkou pokeru.

Ano, to je ona!

Zpozvdálí jsem pozorně sledovala, jak dalajlama i jeho návštěvnice na pozdrav sejmali ruce před srdcem a navzájem se poklonili. Potom se posadili naproti sobě na dvě pohovky, které odděloval konferenční stolek. V čele stolku dohlížel Tenzin na nalévání kávy do šálků a chystání sušenek na ták. Pak se usadil do křesla opodál po způsobu profesionálních diplomatů, takže jeho přítomnost byla tak nenápadná, jako by tam ani nebyl. Zkrátka dokonale splynul s pozadím.

Mlhavé příšeří venku ještě víc potemnělo a můj okenní parapet přikrylo hlubokým stínem. Přesně takhle mi to vyhovuje. Stejně jako většina koček i já se ráda dívám, aniž bych byla viděna. Udělám si tak obrázek o návštěvě dříve, než si mě vůbec stačí všimnout.

Tato zmiňovaná návštěvnice měla sdílet pódium s dalajlamou na konferenci o duševním zdraví. Přijela sem proto, aby se mohli oba na plánovanou událost předem dobře připravit. Když ji Jeho Svatost vybědla,

aby mu o sobě něco pověděla, začala vyprávět, jak chtěla napřed uspět jenom jako zpěvačka, ale postupem doby svůj záměr přehodnotila a rozšířila. Nechtěla už publikum jenom bavit, přála si na lidi zapůsobit hlouběji a ovlivnit jim život. V mládí zažila zneužívání a šikanu, a tak chtěla pomáhat všem, kdo prošli obdobnou traumatizující zkušeností. Líčila, jak ji vzpomínky na vlastní zneužívání způsobovaly ještě dávno poté mučivou fyzickou bolest.

Dalajlama pozorně poslouchal její vyprávění a na tváři se mu zračil hluboký soucit. „Mysl a tělo jsou jedno,“ pronesl po chvíli. „Ublížení jednomu je vždy ublížení obojímu.“

Jeho návštěvnice se odmlčela a několik okamžiků si Jeho Svatost beze slova pátravě prohlížela, než připustila: „Trvalo mi hodně dlouho, než jsem na to přišla. Celé roky jsem nechápala, co se děje. Myslela jsem si, že se z toho zblázním!“

Dalajlama se naklonil a vzal obě její ruce konejšivě do svých. Pak se jí s pevným hlubokým pohledem do očí zeptal: „Jak jste se přes to dostala?“

Chvilíčku nad tím uvažovala, než odpověděla: „S pomocí doktorů a terapeutů. Hodně jsem se naučila.“ Po delší odmlce pokračovala: „To nejpodstatnější možná bylo, že jsem si vymyslela ideální verzi sebe sama.“

Dalajlama nahlas vyslovil její jevištní pseudonym.

„Přesně. Rozhodla jsem se, že tahle moje verze bude mít všechny ty vlastnosti, které jsem si přála mít. A pak jsem se snažila do ní vžít. Když na ni mí fanoušci

reagovali, reagovali vlastně na moje ideální já. Během doby bylo postupně snadnější přijmout to, že se stávám tím, kým jsem si přála být.“

„Původní představa se stala skutečností?“

„Ano.“

Jeho Svatost pomalu přikývla. „Dobrá psychologie. V tibetském buddhismu to hodně používáme.“

„Vážně?“ Návštěvnice vypadala překvapeně.

„Dalo by se říct, že to je jedno ze základních Buddhových učení,“ potvrdil dalajlama. „Myšlenky vedou ke slovům. Slova vedou k činům. Všechno to začíná tady,“ poklepal si na hlavu. „A tady,“ dotkl se hrudníku v oblasti srdce. „Podle toho, jak smýšlíme, tak se proměňujeme. Ať se ocitneme v jakékoliv situaci, vždy máme možnost myslet si to, co chceme. A především nám vždy zůstává svoboda myslet si o sobě, co chceme. To, jak o sobě smýšlíme, je na nás. Rozhodnout se žít podle nejlepší verze sebe sama, kterou si člověk dokáže představit...“ Jeho Svatost se usmála, „... to je velmi moudré!“

„Děkuji!“ Měla jsem dojem, že i z přítmi od okenního parapetu jasně vidím účinek dalajlamovy pochvaly, totiž že naši návštěvnici zrudly tváře, a hned potom dodala: „O tom se samozřejmě mnohem snáz mluví, než se to dělá. Někdy se mi to nedaří.“

„Změna mentálních návyků...“ dalajlama se na pohovce naklonil víc dopředu, „...je těžká. Někdy dokonce nemožná. A tak...“ zlehka pokrčil rameny, „... to přijímáme. Přijímáme, ale dál se snažíme.“

„Přijímáme sebe sama,“ pronesla návštěva.

„To je to nejdůležitější.“ Jeho Svatost se na pohovce znovu pohodlně opřela a zasmála se. „Nemůžeme druhým naplno pomáhat, když sami trpíme. Proto je třeba mít soucit na prvním místě vůči sobě samým.“

Návštěva s vážným výrazem mlčky přikývla.

„Prokazovat sobě...“ v dalajlamových očích zajiskřilo, „...stejnou laskavost, jakou bychom prokazovali našemu nejbližšímu příteli.“

Ať už se v této místnosti ocitl kdokoliv a odkudkoliv, každý tu zanedlouho objevil své vlastní sklony k přívětivosti, které mu Jeho Svatost zrcadlila. V jeho všezahrnující přítomnosti všichni vnímali, že je chápe, oceňuje a beze zbytku přijímá. Existuje na světě větší dar?

Sledovala jsem dál jejich rozhovor a po chvíli jsem se rozhodla, že si vezmu radu Jeho Svatosti k srdci. Se-skočila jsem z polštáře na okenním parapetu a nikým nepozorována jsem se propletla mezi nábytkem přes celou místnost až k pohovce, na které jsem se uvelebila, hned vedle popové hvězdy.

Ta se napřed trochu lekla, ale hned na to zajásala: „Jé, ta je nádherná!“ a začala mě hladit. „Takže opravdu existuje!“

Zaklonila jsem hlavu a protáhla krk, abych si ještě lépe užila drbání jejích dlouhých nehtů na bradě. V tom jsou ženy naprosto nenahraditelné. Nikdo jiný takhle drbat neumí.

„Vždycky mi to vrtalo hlavou,“ vysvětlovala návštěva. „Nevěděla jsem, jestli mám věřit tomu, že je skutečná, nebo si ji jenom někdo vymyslel.“

„Takže teď už to víte,“ pronesl Tenzin, který se vynořil z hlubin svého křesla. Jak jsem věděla z předchozích zkušeností, byl připravený mě při prvních náznacích alergické reakce urychleně vyexpedovat z pokoje.

Návštěvnice Jeho Svatosti však žádné známky alergie neprojevovala. Dál mi masírovala krk a k tomu dodala: „Na vlastní oči vidím, a tedy věřím.“

Z pohovky naproti poznamenal dalajlama: „Ano, ano. Ovšem to samé platí i obráceně. Kdo věří, ten vidí.“

Návštěvnice se zamračila: „Jak to? Jak můžete věřit, že něco je, když to nevidíte?“

Jeho Svatost na ni ukázala a pronesla znovu její jevištní jméno. „Viděla jste ji odjakživa, nebo jste napřed musela uvěřit, že by mohla být?“

„Aha, chápu!“ Návštěvnice zdvihla ukazováček a rozpustila s ním zašermovala. „První je myšlenka, představa. Až potom skutečnost.“

„Přesně.“

„Podle toho, jak smýšlíme, tak se proměňujeme,“ ocitovala to, co Jeho Svatost pronesla před chvílí.

Dost bylo filozofování a masírování, pomyslela jsem si a po konferenčním stolku zamířila ke svému hlavnímu cíli – konvičce s mlékem.

Sledovala jsem, jak si Tenzin s dalajlamou vyměnili tázavé pohledy. Potom tentýž tázavý pohled mezi dalajlamou a jeho hostem. Načež popová hvězda osobně zvedla konvičku, položila svůj dopitý šálek kávy přímo na podnos a do uvolněného podšálku mi nalila mléko.

Pak všichni tři tiše pozorovali, jak se k němu skláním a s hlasitým potěšením piju.

„Některé bytosti umí manifestovat takovou realitu, jakou si přejí, opravdu velmi zdařile,“ podotkl Tenzin na základě svého pozorování, a všichni tři se rozesmáli.

Dopolední návštěva krátce nato odjela, ale před tím ještě zapózovala na oficiální fotografii s Jeho Svatostí a neoficiální selfíčko s Kočkou Jeho Svatosti. Dalajlama se rozloučil s popovou hvězdou rukama sepjatýma před srdcem, vyprovázel ji pohledem, dokud nezmizela ve dveřích, a pak přešel ke mně, zdvihl mě do náruče a přistoupil se mnou k oknu. Akorát v tu chvíli se zdola znovu ozvalo bouchání dveří vozu a hned nato hučení nastartovaného motoru.

„Já vím, že monzunové období nemáš ráda a že ti vadí být tak dlouho zavřená doma,“ pronesla Jeho Svatost. „Ale už to brzo přejde a pak si budeš užívat, jak je venku krásně. Čeká nás nejlepší část roku, moje malá Sněžná lvice!“

Mám jako kočka řadu jmen, ale to, které speciálně pro mě vybrala Jeho Svatost, patří k mým nejoblíbenějším: Sněžná lvice se v Tibetu pokládá za symbol převeliké odvahy a radosti.

Vůz s návštěvnicí opatrně přesupěl přes hrbolaté nádvoří a jeho zadní červená světla zmizela v sychravé mlze.

V tu chvíli mi bylo jedno, že je psí počasí a že nemůžu jít ven. Jako pokaždé, když mě držel dalajlama v náručí, nevnímala jsem nic jiného než hlubokou spokojenost. Obklopovala mě jeho všeobjímající laskavost a přívětivá přítomnost. Samovolně jsem začala příst a dávala tak poměrně hlasitě najevo, jak takový stav oceňuji. Zakrátko jsem dokonce ztratila veškerý smyslový pojem o tom, kde končí moje vlastní tělo a mysl a kde začíná Jeho Svatost. Existovala jen zářivá milující laskavost, která nás oba prostupovala a prosvětlovala daleký prostor všude kolem nás. Bezbřehá energie, která přináší radost všem, kdo mají srdce a dokážou ji cítit.

Jeho Svatost se pak vrátila ke svému pracovnímu stolu a já znovu usedla na okenní parapet, s packami úhledně srovnanými pod sebou. V mlze, kterou na okamžik trochu rozfoukal vítr, jsem zahlédla dalšího návštěvníka, který pomalu přicházel přes namgjalské nádvoří. Člověka, se kterým jsem se v posledních měsících velice spřátelila. Věděla jsem však o něm, že se zatím ještě nikdy osobně nesetkal s Jeho Svatostí. Podle toho, jak se teď díval naším směrem, jsem ovšem odtušila, že k nám právě míří na svou první návštěvu.

Co ho k nám asi tak nečekaně přivádí? A jestlipak hned za ním nese ošetřovatel opravdu to, co si myslím, že nese?

PRVNÍ KAPITOLA

O TÝDEN DŘÍVE

Jako kořata to zažíváme často. Stačí, aby vítr přivál peříčko, abychom dostali nečekaný pamlsek, abychom zaslechli lákavé zurčení vody, a jsme v tom. Naprosté okouzlení. Úžas. Naplno tady a teď.

Pak vyrosteme a dospějeme a takové maličkosti a nicotnosti na nás už dávno nedělají takový dojem. Už to všechno známe a víme a je nám to lhostejné. Máme-li hluboké zranění, které zaroste, zůstane nám jizva a necitlivá tkáň. Pak býváme obzvlášť nepřístupní prostým životním radostem.

Jenomže tím o dost přicházíme, vidíte? O schopnost nechat se uchvátit okolním světem. Dát se cele beze zbytku danému okamžiku. Vidět všechno jakoby poprvé, novými očima.

Z toho všeho vyvstává několik velmi zajímavých otázek. Je možné znovu obnovit původní ničím nezašfěněné nadšení ze života, které nám kdysi bylo tak přirozené a vlastní? Přestat být lhostejní a necitliví? Můžeme v sobě, vy i já, milí čtenáři, probudit naše vnitřní kotě?

Onoho poklidného rána, zatímco jsem podřimovala na vršku kartotéky v kanceláři výkonných tajemníků Jeho Svatosti, jsem neměla ani zbla tušení, že mi ten den přinese nečekanou odpověď na předchozí otázku. A odpověď jsem získala za tak dramatických okolností, kterým bych se nejrady vyhnula co největším obloukem.

Tenzin, mistrný diplomat, seděl za počítačem a psal email německému kancléři. V saku a kravatě, zahalen jemnou vůní karbolového mýdla, kterým si vždy myl své dokonale pěstěné ruce, vypadal pokaždé, jako by měl zrovna schůzku s nějakým světovým lídrem, státním tajemníkem nebo jinou veledůležitou osobností – což teď v době online schůzek vlastně docela často opravdu měl.

U protějšího stolu seděl překladatel Jeho Svatosti, Oliver. Rozložitý zábavný Angličan s průzračně modrýma očima jiskřícíma zpoza brýlí. Přestože se Oliver stal buddhistickým mnichem, zůstal také zároveň synem anglikánského vikáře, a díky bystré inteligenci a dobrosrdečnosti je i „duchovně vícejazyčný“. S Tenzinem, skálním anglofilem, sdílí stejnou lásku k anglickému čaji, ke světovému zpravodajství v podání BBC – a vášnivý zápal pro kriket.

Oliver zrovna chystal úvod nové knihy o stavech barda a byl do své práce zcela ponořený. Stejně tak Tenzin byl nezvykle zabraný do toho, na čem zrovna pracoval. Vůbec si nepovídali a nevtipkovali jako jindy. Ani neprobírali nejnovější vítězství indického kriketového družstva, které vyhrálo nad domácím týmem v australském Perthu. Jenom upřeně sledovali monitor, ťukali do klávesnice, spolu prohodili sotva slovíčko a mě si vůbec nevšímalí.

Nám, racionálně uvažujícím kočkám, takové lidské počínání připadá těžko vysvětlitelné. Z nudy a nezájmu jsem zřejmě na chvíli usnula. Pak jsem rozespale zaznamenala, že někdy kolem jedenácté vyšel Oliver z kanceláře, aby se zanedlouho vrátil s odstrašujícím předmětem v podpaží. Byla to ta nejděsivější věc v celém namgjalském klášteře: kočičí přepravka.

Kde ji měli uloženou a jak se objevila v Oliverových rukách, nevím a ani nechci vědět. Její náhlá a naprosto nenadálá přítomnost v naší kanceláři mnou pochopitelně hluboce otřásla. Oliver s ní jako by nic došel ke svému pracovnímu stolu, a ještě si s ní cestou zvesela pohupoval! Kde se vzal, tu se vzal, najednou u mě stál Tenzin a nemilosrdně mě sevřel svými karbolovými prsty, zatímco Oliver pohotově otevřel dvířka přepravky.

Raz dva, a ocitla jsem se v pekelném zařízení bez možnosti úniku.

„Bude to jen obvyklá roční prohlídka, Jesinko,“ sklonil se ke mně Oliver a smílivě mě chlácholil přes

krutě zamřížovaný otvor. Jako kdyby jejich zákeřné pře-padení, kterým mě sem uvrhli, nic neznamenal.

Zoufale jsem zamňoukala.

V žalostném mňoukání a kvílení jsem pokračovala celou cestu na veterinární kliniku, avšak nikdo není tak hluchý jako ten, kdo nechce nic slyšet. Ocitla jsem se v hrůzuplné místnosti, takzvané ordinaci. Nový neznámý veterinář, který se prohlásil za „zastupujícího lékaře“, mi silou rozevíral nejenom čelisti, ale ještě i oční víčka, prohmatával břicho, a nakonec mě vystavil tomu nejtěžšímu ponížení, když mi nadzvedl můj nádherný huňatý ocas a dovnitř zasunul studený teploměr.

„Tohle potřebuje ostříhat,“ pronesl nezúčastněně s pohledem na mé doširoka rozevřené drápy.

Oliver mu to okamžitě schválil.

A tak se zastupující lékař pustil do systematického zastřihávání všech mých krásně dlouhých drápků. Taková procedura by doma bylo naprosto nemyslitelná, a Oliver si toho byl jistě velmi dobře vědom. Jen tady v ordinaci, pevně přimáčknutá k řeznickému špalku, jsem se nemohla bránit a byla všemu bezmocně vydána na pospas. Při tom pan doktor dál pokračoval v celkové komentované prohlídce. „S přibývajícím věkem se jim drápy míň obušují. Nedrží se poslední dobou víc doma? Není míň aktivní?“ vyptával se.

„Naše Jeska?“ Oliver zamyšleně naklonil hlavu na stranu.

„Kolik jí je?“ chtěl vědět zastupující lékař dřív, než se od Olivera dočkal odpovědi na předchozí otázku.